

ДАНАС НА ПОЗОРЈУ

20.00 часова / СНП, Сцена „Пера Добриновић“

Проглашење и уручење Стеријиних награда

Представа у част награђених

Абдулах Сидран

СЈЕЂАШ ЛИ СЕ ДОЛИ БЕЛ?

Камерни театар 55 Сарајево (Босна и Херцеговина)

Режија и адаптација: **КОКАН МЛАДЕНОВИЋ**

Драматург: **ВЕДРАН ФАЈКОВИЋ**

Сценографкиња и костимографкиња: **АДИСА ВАТРЕШ СЕЛИМОВИЋ**

Композиторка: **ИРЕНА ПОПОВИЋ**

Асистенти режије: **АМРА ХАЏИХАФИЗБЕГОВИЋ** и **АМАР ЧУСТОВИЋ**

Улоге

ЕМИР ХАЏИХАФИЗБЕГОВИЋ

ГОРДАНА БОБАН

МИРСАД ТУКА

ТАТЈАНА ШОЈИЋ

ДАВОР ГОЛУБОВИЋ

ЕЛМА ЈУКОВИЋ

МУХАМЕД ХАЏОВИЋ

АДМИР ГЛАМОЧАК

САБИТ СЕЈДИНОВИЋ

АМАР СЕЛИМОВИЋ

САША КРМПОТИЋ

СИН КУРТ

Представа траје 2 сата

65. СТЕРИЈИНО ПОЗОРЈЕ

Нови Сад, 26. септембар–4. октобар 2020.

Такмичарска селекција ИЗВЕШТАЈ ЖИРИЈА

Жири Шездесет петог Стеријиног позорја – **АЛМИР БАШОВИЋ**, драмски писац, председник, **ЈЕЛЕНА МИЈОВИЋ**, драматуршкиња, **ИГОР БУРИЋ**, позоришни критичар, **ЖЕЉКО ХУБАЧ**, драмски писац, и **РОБЕРТ ЛЕНАРД**, редитељ, видео је од 26. септембра до 3. октобра 2020. седам представа у такмичарској селекцији. На завршној седници, одржаној 3. октобра 2020, Жири је донео:

ОДЛУКУ

Стеријина награда за најбољу представу – **SEMPER IDEM**, по роману Ђорђа Лебовића, драматизација и режија Горчин Стојановић, Народно позориште Сомбор. Одлука је донета већином гласова.

Стеријина награда за текст савремене драме – **ДИМИТРИЈЕ КОКАНОВ** за **КРЕТАЊЕ**, режија Јована Томић, Битеф театар Београд. Одлука је донета већином гласова.

Стеријина награда за режију – **ГОРЧИН СТОЈАНОВИЋ** за **SEMPER IDEM** по роману Ђорђа Лебовића, Народно позориште Сомбор. Одлука је донета већином гласова.

Стеријина награда за драматургију – **СЛОБОДАН ОБРАДОВИЋ** за **РАДНИЧКУ ХРОНИКУ** Петра Михајловића, режија Вељко Мићуновић, Народно позориште/Narodno kazalište/Népszínház Суботица. Одлука је донета већином гласова.

Стеријина награда за глумачко остварење:

ЈЕЛЕНА ИЛИЋ за улогу у представи **КРЕТАЊЕ** Димитрија Коканова, режија Јована Томић, Битеф театар Београд. Одлука је донета једногласно.

АЛЕКСАНДАР ЂИНЂИЋ за улогу у представи **КРЕТАЊЕ** Димитрија Коканова, режија Јована Томић, Битеф театар Београд. Одлука је донета већином гласова.

КРИСТА СОРЧИК за улогу у представи **ГУСТАВ ЈЕ КРИВ ЗА СВЕ**, концепт и режија Кокан Младеновић, Позориште „Деже Костолањи“/Kosztolányi Dezső színház Суботица. Одлука је донета једногласно.

МАРКО МАРКОВИЋ за улогу у представи **SEMPER IDEM**, по роману Ђорђа Лебовића, драматизација и режија Горчин Стојановић, Народно позориште Сомбор. Одлука је донета једногласно.

Стеријина награда за сценографско остварење – **МАРИЈА КАЛАБИЋ** за представу **РАДНИЧКА ХРОНИКА** Петра Михајловића, режија Вељко Мићуновић, Народно позориште/Narodno kazalište/Népszínház Суботица. Одлука је донета једногласно.

Стеријина награда за костимографско остварење – **СЕЛЕНА ОРБ** за представу **КРЕТАЊЕ** Димитрија Коканова, режија Јована Томић, Битеф театар Београд. Одлука је донета једногласно.

Стеријина награда за оригиналну сценску музику – **ДРАШКО АЦИЋ** у представи **СМЕДЕРЕВО 1941.** по тексту и у режији Ане Ђорђевић, Српско народно позориште Нови Сад. Одлука је донета већином гласова.

Стеријина награда за сценски говор – **АНСАМБЛ ПРЕДСТАВЕ КО ЈЕ УБИО ЏЕНИС ЏОПЛИН?** Тијане Грумић, режија Соња Петровић, Српско народно позориште и ОПЕНС Нови Сад. Одлука је донета једногласно.

Стеријина награда за сценски покрет – **ИГОР ГРЕКСА** за представу **РАДНИЧКА ХРОНИКА** Петра Михајловића, режија Вељко Мићуновић, Народно позориште/Narodno kazalište/Népszínház Суботица. Одлука је донета једногласно.

Специјална Стеријина награда – **ВЕЉКО МИЋУНОВИЋ** за режију представе **РАДНИЧКА ХРОНИКА** Петра Михајловића, Народно позориште/Narodno kazalište/Népszínház Суботица. Одлука је донета једногласно.

Стеријина награда из Фонда „Дара Даринка Чаленић“ за најбољу младу глумицу – БОЈАНА МИЛАНОВИЋ за улогу у представи **КО ЈЕ УБИО ЦЕНИС ЦОПЛИН?** Тијане Грумић, режија Соња Петровић, Српско народно позориште и ОПЕНС Нови Сад. Одлука је донета једногласно.

Стеријина награда из Фонда „Дара Даринка Чаленић“ за најбољег младог глумца – ПАВЛЕ МЕНСУР за улогу у представи **КРЕТАЊЕ** Димитрија Коканова, режија Јована Томић, Битеф театар Београд. Одлука је донета већином гласова.-

ОСТАЛЕ СТЕРИЈИНЕ НАГРАДЕ

Стеријина награда за театрологију „Јован Христић“ додељује се **СВЕТОЗАРУ РАПАЈИЋУ** за књигу *Музичко позориште као уметничка синџеза*, Факултет драмских уметности Београд и Институт за позориште, филм, радио и телевизију Београд, 2018. Одлуку је донео Жири у саставу: проф. др Љиљана Пешикан Љуштановић (председница), проф. др Небојша Ромчевић и др Александра Кузмић. Одлука је донета једногласно.

Жири Округлог стола критике Стеријиног позорја: Александра Гловацки (председница), Миливоје Млађеновић и Андреј Чањи, донео је одлуку да **Стеријину награду „Дејан Пенчић Пољански“ Округлог стола критике за најбољу представу** додели остварењу **КРЕТАЊЕ** Димитрија Коканова, режија Јована Томић, Битеф театар Београд. Одлука је донета већином гласова.

НАГРАДА СТЕРИЈИНОГ ПОЗОРЈА

Награду публике 65. Стеријиног позорја за најбољу представу (просечна оцена 4,72) добило је остварење **КО ЈЕ УБИО ЦЕНИС ЦОПЛИН?** Тијане Грумић, режија Соња Петровић, Српско народно позориште и ОПЕНС Нови Сад. Ко је убио Ценис Цоплин? – 4,72; *Semper idem* – 4,52; Кретање – 4,50; Ајхман у Јерусалиму – 4,46; Смедерево 1941. – 4,20; Радничка хроника – 4,18; Густав је крив за све – 4,10; Нико и ништа – 4,00; Једваносимсобоакаломистобо – 3,99; Лепа Брена пројект – 3,69; Лоунли пленет – 3,24; Повратак – 3,22.

НАГРАДА „ДНЕВНИКА“

Једногласном одлуком Жирија у саставу Игор Бурић (председник), Нина Попов и Наташа Пејчић, Награда редакције новосадског листа „Дневник“ за уметничко остварење додељује се **БОЈАНИ МИЛАНОВИЋ** за улогу у представи **КО ЈЕ УБИО ЦЕНИС ЦОПЛИН?** Тијане Грумић, режија Соња Петровић, Српско народно позориште и ОПЕНС Нови Сад.

НАГРАДА ПРОДУЦЕНТСКЕ КУЋЕ „SCOMEDIASCO“ ЗА ЕПИЗОДУ

Жири у саставу Даринка Николић (председница), Соња Дамјановић и Теофил Панчић једногласно је одлучио да награду добије **ИВАНА В. ЈОВАНОВИЋ** за улогу Мајке у представи **SEMPER IDEM**, по роману Ђорђа Лебовића, драматизација и режија Горчин Стојановић, Народно позориште Сомбор.

НАГРАДА „ХУГО КЛАЈН“ ЗА РЕДИТЕЉСКО ЖИВОТНО ДЕЛО – БОРИ ДРАШКОВИЋУ

Фестивали „Стеријино позорје“ Нови Сад, Међународни театарски фестивал МЕС Сарајево, Борштниково сечање Марибор, Град театар Будва и Сарајевофест – уметност и политика Сарајево, установили су Награду „Хуго Клајн“ за редитељско животно дело.

Одлуку о награди донео је Жири у саставу: Мирослав Радоњић, директор Стеријиног позорја, Алеш Новак, директор фестивала Борштниково сечање, Дино Мустафић, уметнички директор Међународног театарског фестивала МЕСС, Милена Лубарда Маројевић, директорица фестивала Град театар Будва, Харис Пашовић, директор фестивала Сарајевофест – уметност и политика.

Одлука је донета једногласно.

Представа у част награђених
СЈЕЊАШ ЛИ СЕ ДОЛИ БЕЛ

ЕКС ЛИБРИС

ОТАЦ: Видим ја, Бесиме, да се ти с Марксом зајебаваш.

ОТАЦ: Која си ти будалетина, мој Бесиме, па ти је вазда све смијешно.

ТЕТАК: Која си ти будалетина, мој Махмуте, па не видиш шта се иза брда ваља.

ОТАЦ: За шта теби служи глава, Бесиме, па не видиш да је комунизам ту, пред вратима?

ТЕТАК: За шта теби служе очи и уши, мој Махмуте? Ја свуда путујем, па све и знам. Ја слушам шта пјевају кад се напију и видим како им се очи замуће. Биће овдје крви до кољена, мој Махо. И није комунизам пред вратима, већ морија каква се не памти.

ОТАЦ: Ти си, мој Бесиме, већа будала нег' што сам се могао надати.

ТЕТАК: А шта ће будала него пјеват. (*Зайјева. Осџаџак фамилије за њим.*)

(Абдулах Сидран, *Сјењаш ли се Доли Бел?*)

ПИСАЦ

**Абдулах
Сидран**

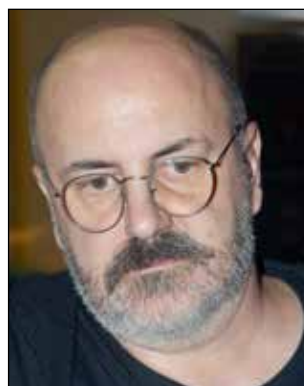
Босанскохерцеговачки песник, писац и сценарист. У родном Сарајеву (1944) је похађао основну школу и гимназију те Филозофски факултет. Још као младић почео се бавити списатељским радом, уређујући омладинске листове и часописе те приређујући разне трибине. Радио је на ТВ Босне и Херцеговине све до рата 1992. године. Као књижевник јавио се шездесетих година својим песмама у прози. Припадао је генерацији младих књижевника названих „шездесетосмаши“. Његове песме превођене су на немачки, италијански и француски језик.

Неке његове познате пјесме су: *Бивши друћари, Босна, Дјевојчица из Улице Пркоса, Хоће ли ишја о мени знаћи, Мора, Планеџа Сарајево, Сарајевске љиче, Зашиџо џоне Венеција* и друге...

Збирке песама су му: *Морија, Шахбаза, Пошукач, Косџи и месо, Сарајевска збирка, Болесџи од душе, Сарајевски џабуџи* и друге...

Осим као песник, Сидран је познат и по филмовима за које је писао сценарије. Најпознатији су *Сјењаш ли се Доли Бел* и *Оџац на службеном џуџу* које је режирао Емир Кустирица.

За своје збирке песама Сидран је награђен бројним наградама, међу којима су Шестоаприлска награда града Сарајева, Годишња награда Удружења књижевника БиХ, Змајева награда и Награда слободе француског ПЕН-а. Сидран је био награђиван и за своја филмска остварења. Редовни је члан Академије наука и умјетности БиХ.

РЕДИТЕЉ

**Кокан
Младеновић**

Дипломирао на Катедри за позоришну и радио режију Факултета драмских уметности у Београду, у класи Мирослава Беловића и Николе Јевтића (1995). Режира разноврстан репертоар, са богатом палетом аутора, од античких, ренесанских, барокних, модерниста, до савременика (избор): Есхил (*Оковани Прометјеј*), Аристофан (*Лизисџраџа*), Шекспир (*Бојојављенска ноћ, Сан леџње ноћи, Укроћена џоройаг, Ромео и Јулија*), Сервантес (*Дон Кихоџи*), Тирсо де Молина (*Севиљски заводник и камени џосџи*), Бомарше (*Фџарова женидба*), Ибзен (*Пер Гинџи*), Булгаков (*Мајџџор и Марџариџа*), Хармс (*Случајеви*), Мајаковски (*Облак у џанџалонама*), Мадач (*Човекова џраџедџија*), Ларс фон Трир (*Доџвил*), Горан Стефановски (*Баханалије*)... Режирао је дела готово свих значајних домаћих аутора различитих генерација: Александар Поповић (*Развојни џуџи Боре шнајдџера, Мрешћење шарана*), Велимир Лукић (*Афера недужне Анабеле*), Слободан Селенић (*Ружење народа у два дела*), Вида Огњеновић (*Како засмејати џосџодара, Је ли било кнежеве вечере*), Душан Ковачевић (*Марайџони џрче џочасни круџи, Балкански иџијун, Сабирни ценџар*), Љубомир Симовић (*Пуџујуће џозориџиџе Шојаловић*), Маја Пелевић (*Ја или неко друџи, Поморанџина кора*), Милена Богаваџ (*Јами дистрикт*)... Драматизовао или адаптирао дела Толкина, Горана Петровића, Слободана Селенића, Мирјане Новаковић, Иве Андрића... Режирао мјузикле *Чикаџо, Коса, Зона Замфије*... Често, поред режије, потписује и драматизацију или адаптацију дела.

Био је уметнички директор Позоришта „Дадов“, стални редитељ и уметнички директор Народног позоришта у Сомбору, директор Дrame Народног позоришта Београд, управник Атељеа 212.

Представе су му побеђивале на свим фестивалима професионалних позоришта у Србији као и на значајним фестивалима у Мађарској, Румунији, Босни и Херцеговини, Хрватској, Црној Гори, Македонији.

Добитник је награде „Бојан Ступица“, Стеријиних награда: за режију – *Јами дисџрикти* (2018), *Каролина Нојбер* (2019), за адаптацију – *Афера недужне Анабеле* (1998), *Ружење народа у два дела* (2000), за драматизацију – *Ойсада цркве Свеиџе Сјаса* (2002), награда „Нови Тврђава театар“ (*Доџвил*, 2015) као и других значајних награда на фестивалима у Србији (Ужице, Јагодина, Вршац, Парантин, Неготин, Зајечар) и у региону.

КРИТИКА

Сјетна пародија наших живота

Сјећаш ли се Доли Бел? није само сценариј. То није само филм, нити роман. *Доли Бел* је неизоставни дио идентитета Сарајева, његове културе и живота у њему. Бесмртност овог умјетничког дјела – чије реплике и даље свакодневно круже сарајевским улицама, чији ликови настављају живјети у сјећањима Сарајлија, које као у коферу чува исконски дух Сарајева – јасно презентира и константа потреба за враћањем његовом хумору, боли, људскости.

Ипак, сада је *Доли Бел* оживљена у новом облику те се као театарска представа прилагођена садашњем тренутку критички осврће на прошлост, на филм, систем и земљу који више не постоје. Тај је осврт креиран, прије свега, у озрачју пародије, али не с циљем изругивања, већ умјетничког, друштвеног и политичког коментирања претходног дјела, кроз данашњу призму и с примјетном дозом сјете. *Сјећаш ли се Доли Бел* Камерног театра 55, а у режији србијанског режисера Кокана Младеновића, у једном „прустовском“ облику, доноси живописно, комично и болно присјећање одраслог Дине Зоља на дјетињство, на Југославију, оца, љубав, на прошли живот, с којим затим и постепено спознаје себе и вријеме чије вриједности више не постоје(...)

Режисер Кокан Младеновић представу започиње доласком сиједог Дине (Мирсад Тука) у Сарајево, који с великим кофером тумара мраком и покушава препознати остатке дневног боравка у којем је провео дјетињство. Ускоро проналази мали ковчег с успоменама из којег затим оживљавају ликови из филма те који у једном карневалском, фелинијевском ритму излазе на сцену и, плешући у кругу, изговарају добро познате реплике. Сви носе своје кофере са сјећањима који ће, захваљујући Адиси Ватреш-Селимовић, сасвим практично служити и као сценографија, односно намјештај с којим ће глумци константно бити у интеракцији. Затим ће се остарјели Дино привремено повући са сцене и попут гледаоца уступити

мјесто појединачним призорима да напусте кофере својих власника и оживе у новом облику(...)

Најважнији сегмент режисерског концепта јесте коначни слом двију утопија, Динине идеје о чедној љубави и очеве о комунизму, „који мора доћи до 2000. године“. Док из данашње перспективе за љубав још има наде, комунизам је отишао у неповрат са смрћу Диновог оца, што је симболички однос који режисер потенцира на крају представе. Дакле, сасвим је јасан Младеновићев критички осврт на Југославију и њено политичко уређење, те тај период наших прошлих живота режира као стање ишчекивања бољег сутра које никако не долази. Јер, насупротив филма у којем породица Зољ на концу од државе ипак добије нови стан, у представи он бива додијељен другој, подобнијој особи. Све ово, наравно, неодољиво подсећа и на садашњи живот у државама након распада Југославије и рата, што, с једне стране, потврђује универзалност Сидрановог дјела, али и проклетство овдашњег човјека који због борбе с политичким системима заборавља на себе, на своју срећу и осјећања, на истинско значење ријечи љубав.

С новим, крајње интригантним и само на тренутке недоследним читањем Сидрановог књижевног класика, уз хумор, сјету и бол, представа *Сјећаш ли се Доли Бел* Камерног театра 55 у коначници упозорава балканског човјека да престане бити клаун с црвеним носом који слијепо вјерује себичним властодршцима те животе одређује политичким системима. Попут оца Махмута којег сада лик Тетка упозорава ријечима: „Бит ће овдје, Махо, крви“, а који тек са смрћу спознаје пролазност материјалног и апсурдност политике у коју се заклињао и којој је посветио цијели свој живот. „Хоће ли у овом граду икада засјати сунце како треба“, цитат је који узалудно понављамо, стојећи на киши и чекајући плаво небо иза облака, док нас непримјетно обузима истинска тама.

Мирза Скендерагић (*Сшав*, 25. 3. 2019)

Представа са 12 главних глумаца

У Сарајеву је маестрално одиграна представа адаптирана према тексту босанскохерцеговачког писца Абдулаха Сидрана. Главног глумца у овој представи нема. Нема нити главне глумице. Оно чега међутим има јест дванаест суверених главних глумаца, што је збиља ријетко виђен феномен. На даскама култног Камерног театра 55 свих је дванаест глумаца добило платформу за представљање властитог глумачког умијећа. И, вјерујте ми, имали смо што гледати. И могли смо се смијати, често. Док на крају не крену сузе, а након суза овација није недостајало.

За нас који смо одрасли у Југославији овај наслов буди сјећање, изазива осмијех и свакако „аха“ ефект. Сјетимо се филма са Славком Штимцем који је успешно режирао Емир Кустурица, приказујући слику једног наивног Сарајева 1960-тих година које данас више не постоји. Но у првом дијелу представе лијепо се присјетити тог невиног Сарајева, можда управо толико невиног колико је невин пубертетлија Дино којег је фантастично одиграо млади глумац Давор Голубовић.

Па радосно пратимо његове прве покушаје да, у голубарнику изнад свога стана, „преживи“ сусрет с Доли Бел (коју одлично игра Елма Јуковић), фаталном женом с халтерима, свиленим чарапама, црвеном хаљином и бујним по-прсјем коју је квартовски насилник Брацо (млади глумац Мухамед Хаџовић) сакрио на неколико дана код Дина, тако смушеног и сапетог.

(...) Да неће бити добро, могло се наслутити кад је приказан документарца Тита на дочеку Нове године у Сарајеву 1963. Бијаше разуздан, засут конфетима, преопуштен и препуштен другарицама које га обљубише са свих страна. Нетко изрече реплику: »Ту ће бити крви до кољена. (Како то? А толико љубави, пољубаца, радости...). Сценографије ова представа нема. Читава је сцена живота у Сарајеву стала тек у неколико куфера. Редатељска провокација? Одлична метафора? Или тек збиља болна и сурова?

(...) Зашто су куфери једини реквизит на пустој сцени Камерног театра? Сватко нека закључи по властитој души. Но осјетит ће, сједећи у публици, истинску моћ те огољене сиромашне сцене Сарајева коју Младеновић пуни само и искључиво врхунским изведбама дванаесторице главних глумаца.

Публика се међутим више не смије. Трагичну сцену вишеструког силовања, коју је Кокан Младеновић врхунски приказао, никога није оставила индиферентним. Без да се глумци додирују, користећи се искључиво врхунским експресијама лица и гестикулацијом тијела, било их је управо невјеројатно проматрати.

Иако махом млади (Давор Голубовић, Елма Јуковић, Мухамед Хаџовић, Сабит Сејдиновић, Амар Селимовић и Саша Крмпотић), глумци су доказали како доброј глуми нису потребна голотиња нити вулгарности. Метаморфоза младе Доли Бел од једре и путене жене одјевене у радосни црвени хаљетак до потрошене жене обучене у дрвену кутију која се отвара за новце, по потреби и за забаву мушкараца, невјеројатна је.

Наталија Принци (*Нови лист*, 11. 4. 2019)

ИНТЕРВЈУ

Владимир Алексић

коаутор концепта и
коредитељ представе
Леја Брена њроцекѝ

После овог пика лошег, мораће човек да се окрене човеку

Брена Фахрета, Брена Брчанка, Брена у Београду, Брена Југословенка, Брена и прва естрадна озбиљно кратка мини сукња, Брена национале, Брена зграда као симбол успешности самоуправног социјализма, Брена напредак, Брена узор, Брена Евровизија, Брена геј икона, Брена транца, Брена у војној униформи, Брена ексјугословенска тачка спотицања, Брена мајка отетог сина, Брена бизнисменка...

Фахрета Живојиновић – Брена, за неке симбол софт турбофолка, за друге Југославије. Има и трећих, али они нису тема.

Владимир Алексић, коаутор је концепта и коредитељ представе *Леја Брена њроцекѝ*, у којој је бриљирала Јасна Ђуричић. Бавећи се неколиким аспектима феномена Лепа Брена, представа успоставља аналогију између вртоглавог успона ове певачице и процвата успешног пројекта званог Југославија, пројекта Европске уније пре Европске уније.

О овој представи говорио је одмах по извођењу, али најпре о томе шта је радио у Њујорку, одакле се недавно вратио?

- Ишао сам приватно. Иначе, представа је позвана да гостује у Њујорку, Чикагу и Торонту.

Фото: Б. Лучић

Wow. У неком клубу?

• Неее... Требало би да буде у позоришту Ла Мама, али сада је све стало због короне. У Њујорку, на пример, неће отворати сезону пре јануара. Због тога је све сада на чекању.

Како се шеби то чини, ево Канада је ојеш у каранџину, џола свеџа не иџра џредсџаве, оџказани су велики свеџски фестџивали, а ми овде седимо на Позорју и џледамо џредсџаве, носимо маске, џа се заборавимо... Није ли то мало шизофрено?

• Није да не играју. Играју Немци, још од јуна, играју са треџином сале. Игра и Шведска. Не игра Бродвеј, јер је неисплативо. Њих не финансира држава. Они се финансирају од пуне сале, а сада нема туриста.

Предсџава је маркирала разне џеме које се џичу нашеџ ограсџања, свеџоназора, еџике, симбола коџи уџичу на наше живоџе. Она је и нека врџа аџолоџије, џрича о заузимању (џраве) сџране. О важностџи имања сџава и достџојансџива у свему џио се ради. Како сџе, као екиџа, добили идеју да џравиџе џредсџаву о Леџој Брени?

• Сетио сам се те теме. Ја сам 77. годиште, сеџам се свега. Та жена је за мене увек била феномен, не само као популарна певачица веџ као Југословенка, бизнисменка, имала је ту епизоду са ратом, па са отмицом... Њен живот је слика трансформације Југославије, само што Брена није била криминалац. Кроз казивање о њој хтели смо да испричамо причу о једном времену кад су људи имали достојанствен живот. Данас то немаш. Ипак смо представу завршили са надом, надањима, да је могуће сањати, можда свет опет буде равноправан и достојанствен.

Како се данас чува достџојансџиво?

• Тако што се трудиш да на неким вредностима на којима су те родитељи васпитавали, темељиш свој рад и свој живот цео. И да их очуваш, ја као човек и уметник могу да причам приче које мене боле, тиште, жуљају ме, брину. Наравно, због достојанства човек нешто пропусти: можда сам ја мање богат, али бар мирно спавам. То је, што каже Брена у представи, трновит пут, мораш проћи тај систем, мораш да сарађујеш са овом влашћу, да аплицираш на конкурсе иако знаш да увек бивају избрани готово исти људи. То је константна битка. Као што је битка у уметности, тако је и за сваког човека.

Фото: Б. Лучић

Једна од Бренџ, она зрела, са искусџивом усџона и џада једне земље, и сада некоџа ко је врло усџешно авладао свим бизнис алаџкама, изџовара да је ваљда џрошло време мржње. Је ли?

• Па за мене је прошло, заправо, оно мени никад није ни било. Мислим да је овом региону доста мржње. Постоје увек ситне варнице, искре мржње, али људи су уморни од мржње, не само ми овде него сви у региону. Доста нам је немаштине, мржње, доста нам је што немамо сне, изгубили смо их, лоше спавамо, људи су заиста уморни, никоме није више ни до каквог рата и препуцавања. Баш брига Хрвата и Србина шта ко мисли о нацијама.

Још једна мудросџи, коју као и џреџходну изџовара зрела Брена: Судбина се џобеђује и мења оноџ шренуџка кад схваџиш разлику између „морам“ и „хоћу“, односно када то џосџиџнеш. Њена мама морала је да хекла да би џреживела, а она је хеклала заџо џио је хџела – то је била нека врџа јоџе. Колико дуџо ћемо још мораџи то „морам“? Колико ћемо мораџи да хекламо?

• То што Брена изговара је капиталистичка фраза. Мораћемо да хекламо докле год будемо пристајали на неправде, докле год уопште будемо пристајали. То је та прича: јао, како нам се десио рат, па није нам се десио, није нам пао с неба. Ми смо то допустили – да дође Вучић, овај или онај, допустили смо да живимо овако, да људи не раде, да нас баш брига, стално говоримо – ајде пусти. Одустали смо од живота. Најгоре је прошла та моја генерација која више није ни млада, али је зрела, е они су одустали од борбе: у уметности од уметности, одустали су од рада, снимају серије, кога више брига за позориште.

Ја верујем и желим да верујем – знам да се историја циклично понавља – да ће се све променити. Сад смо на неком пику национализма и лоших ствари.

Пику коџ шаласа?

• Сада веџ мора да крене спуштање ка доле, смиривање. Свет мора да се окрене нечем другом, мораће човек да се окрене човеку. Ево, са епидемијом смо схватили да ништа нема од пара. Имао их – немао, разболиш се. И Трамп, председник најмоћније земље на свету – сада се боре за његов живот. Морамо поштовати оног поред себе, јер за час, уверили смо се, можеш нестати са овога света.

Разговарала Снежана МИЛЕТИЋ

ЈУЧЕ НА ПОЗОРЈУ

Јавно читање радова студената драматургије Академије уметности Нови Сад (III)

Никола Ђонових, „Да не чује разредна“ Да чује разредна!

Оригинална једночинка *Да не чује разредна* Николе Ђоновиха, студента четврте године драматургије Академије уметности, прочитана је на Камерној сцени СНП-а нажалост пред малобројном публиком.

– Тема моје драме са прве године студија је класично тинејџерска. Згуснута је у 45 минута, али у њу стаје, сматрао сам, све што би девојке и момци у том добу мислили и рекли да их је снашло оно што и моје јунаке – на екскурзији у Грчку, младић је преварио девојку и сад је фррка у разреду! Можда је рад на оваквим темама какве недостају на сцени, начин како прићи тинејџерима, не само у позоришту – каже аутор Никола Ђонових.

Била је то прилика, у данашњој школи нема је често, да средњошколци, у редовима и између редова, јавно говоре и о својим професорима, о разредном старешини. Никола није послао ову драму својој бившој разредној, али каже да о томе баш размишља!

Дивна Стојанов, „Никад до сада виђена представа“ Дужност ми је да своје ликове изведем на позорницу

У последњем термину јавних читања драма студената драматургије новосадске Академије уметности, која су се одвијала под менторством проф. Марине Миливојевић Мађарев, прочитана је драма *Никад до сада виђена ѓрегсџава* Дивне Стојанов.

– На сцени су 23 лика која су пронашла мене. Да, ја сам их створила, у мени су се у одређеним приликама дешавале промене које су изазвале те ликове. Сада сам их сложила, из сваке моје драме по неколико њих, јер осећам обавезу, дужност према својим ликовима из драма које сам написала. Како не верујем да ћу у скорој будућности успети да „продам“ текстове, да неко постави неку од мојих драма на сцену, осећам дужност да их бар на један сат сама изведем на позорницу – овако говори Дивна Стојанов, ауторка драме радног назива *Никад до сада виђена ѓрегсџава*, која је, заправо, компилација, одломци из четири њене драме (*Боја жуџої мора*, *Злаїшо*, *Love Me Tender* и *Никад до сада виђена ѓрегсџава*).

Зашїо не верујеште у моїућностї ѓосџавке ваших драма на сцену?

Зато што, по мојим сазнањима, а волела бих да грешим и да ме неко исправи, нико у шест генерација студената новосадске Академије уметности није доживео да његово дело СНП уврсти у репертоар.

Па, како онда видїше суїра?

Независна сцена је једина могућност. Мој текст *О Срђану*, које националностїи је истїина у продукцији Театра Нова добио је подршку Фондације „Јелена Шантић“. То је су-трашњица.

Одломке из четири драме Дивне Стојанов, сваког од 23 лика, јавно су читале сама ауторка и њена колегиница, драматуршкиња Драгана Миљковић.

Молим вас, ѓоновитїе ми ѓрезиме, Мирковић?

Не, Миљковић. Да је Мирковић, не бисмо биле овде, живе бисмо као Д. Мирковић, у неком дворцу...

Б. ОПРАНОВИЋ

Фото: М. Блашковић

Ђонових дели мишљење са својим колегама да је драматурзима изузетно тешко да се пробију у струци, јер, како каже, постало је уобичајено да посао драматурга у представама преузму редитељи. И због ове чињенице, између осталог, радује га и професионално узбуђује што су сви са његове класе, три будућа драматурга, добили прилику да раде на једној ТВ серији.

Само да чује разредна!

Фото: М. Блашковић

ДАНИ КЊИГЕ (III)

Представљање издавачке делатности
Српског народног позоришта

Монографија *Љубослав Мајера*,
прир. Александар Милосављевић

Монографија *Радуле Бошковић* / уметност плаката,
уредник Владимир Митровић

Смедерево 1941/Страдање глумца Српског народног
позоришта, Ана Ђорђевић

О Бошковићу и Мајери и првој Хиросими

Ми живимо позориште, а не од позоришта – ми књиге поклањамо, не наплаћујемо. Ако их нема довољно на столу пред вама, дођите у СНП, дароваћемо вам књиге – овим лепим речима уредника издавачке делатности СНП-а и модератора програма Александра Милосављевића завршена је трећа, последња сесија Дана књиге на овогодишњем Позорју. Представљена су два нова монографска издања СНП-а: *Љубослав Мајера*, аутора Александра Милосављевића, *Радуле Бошковић / уметности плаката*, уредника Владимира Митровића и књига која је саставни део представе *Смедерево 1941* /Страдање глумца Српског народног позоришта, ауторке и редитељке Ане Ђорђевић.

– Ово је изузетна прилика коју смо искористили да објавимо књиге у правом тренутку – док су аутори о којима је реч живи, те да са њима поразговарамо о њиховом сваралаштву, нашалио се на почетку свог излагања управник СНП-а **др Зоран Ђерић**. Припремају се, након објављивања ове две монографије, још три – о 70 година балета СНП-а Иване Илић, а затим и књиге посвећене Опери и Драми. Ушли смо у 160. сезону, радимо с великим узбуђењем да покажемо шта је Српско народно позориште било и шта ће бити. Визуелни идентитет СНП-а је, кроз плакате које је радио безмало 40 година, дело једног човека – Радула Бошковића, а у монографији је забележен и вредан редитељски ангажман Љубослава Мајере.

– Љубослав Мајера је један од најзначајнијих наших редитеља, човек изузетних квалитета и маште. У СНП-у је урадио „само“ пет представа, али, ако погледате судбину тих представа, и начин на који је његов рад оставио траг

у ансамблу СНП-а, онда тих пет представа делује бар као 50. Моји разговори са Љубом Мајером су окосница монографије коју смо радили у сарадањи са Павлом Матухом. Љубо, јеси ли задовољан – запитао је **Александар Милосављевић** редитеља.

– Желео бих да захвалим Богу и свим субјективним снагама што су ови текстови о мени објављени у књизи а не на неком сајту – у чудна времена живимо. Драго ми је што сам имао прилику и част да радим са изузетним ствараоцима широм Србије, Словачке... Неки од њих су већ у „Сабирном центру“ и чувају место за мене. Ово издање је материјални траг о нечему што ће остати иза мене – ракао је **Љубослав Мајера**.

– Ја сам субјекат, односно тема књиге коју је издала моја кућа. Велико је задовољство оставити траг, а „криваца“ за то је много. Екипа око мене се временом челичила и ушла у позориште. У том нашем студију највише трагова оставио је ентузијазам, а не плата. Ја се, данас, још играм, помажем, али та екипа преузима посао који ће трајати – рекао је **Радуле Бошковић**.

Виши кустос Музеја савремене уметности **Владимир Митровић**, уредник монографије о Радуле Бошковићу, говорио је о три нивоа плодне и опуштене сарадње са уметником: ниво познаника и пријатеља; ниво историчара уметности и уметника и ниво трајне везе између Музеја савремене уметности и СНП-а. Да би се урадила ова монографија више од 200 плаката је обрађено и пребачено у дигиталну форму. Садржај књиге је проширен текстовима о пореклу плаката и о развоју штампе у Србији.

Објављивање књиге *Смедерево 1941*. саставни је део истоимене представе која се са успехом изводи на сцени СНП-а, а тим поводом десило се, како је подсетио Милосављевић, нешто необичајено – позориште је наручило драму од ауторке, списатељице и редитељке Ане Ђорђевић.

Директор Дrame СНП-а **Милован Филиповић** рекао је да се о страдању глумца СНП-а у смедеревској експлозији 1941. није говорило, то је у комунистичко време била табу тема. Исто је било и у годинама које су претходиле деведесетим, али је тадашњи управник Милош Хаџић увек умео да обележи тај догађај. Сви глумци, не само актери представе, схватају значај и важност теме и настанка ове драме, рекао је Филиповић.

О ономе што се десило у Смедереву 5. јуна 1941. говорила је ауторка **Ана Ђорђевић** и овај догађај назвала „првом Хиросимом“. У стравичној експлозији оружја и муниције у смедеревској тврђави погинуло је више хиљада људи, међу њима готово и цео ансамбл Српског народног позоришта, седамнаесторо младих глумаца. Најцрњи део историје СНП-а никад није истражен!

– Књига заправо подстиче, надамо се и да ће покренути истраживања која ће довести до одговора – шта се то у Смедереву догодило, како и зашто? Није битно што смо толико година, чак седамдесет, о томе ћутали, важно је да почнемо да чепркамо по својој историји – рекао је **Александар Милосављевић** који је у књизи био „задужен“ за документарни део. Поред ауторског драмског текста њизи је прикључен и фељтон који је о овој теми објављиван у дневном листу „Дневник“.

Фото: М. Блашковић

– За мене није довољно само илустровати догађај, већ ваља испричати причу која обухвата и шира значења. Тако сам кренула од питања због чега се догодила експлозија и у којој је то вези са смрћу 17 глумаца – рекла је **Ана Ђорђевић**.
– За моју причу ради претпоставка да је сунце запалило барут, а то се ослања на окултизам нациста. То сунце које савија са земљом читав свет, то сунце нацизма и осећања супериорности толико јача у савременом добу. Експлозија је симбол разарања, али и последица тињања ватрице нетолеранције, неповерења и мржње. Нацизам је увеличана верзија супериорности коју, заправо, сви носимо у себи.

Бранислава ОПРАНОВИЋ

Концерт групе „Кал“ Пржење, баш зато и упркос свему!

Све похвале оне ко се сетио да споји све жестоко што се могло спојити, а истим поводом и са истом темом:

Чувена последња ноћ сваког Позорја – када се од узбуђења пред одлуку Жирија седи с блиским и само географски далеким пријатељима и позоришним саборцима уз осмех и чашицу (што би деца рекла – опуштено) и с радошћу не спава, јер ваља претрести догађаје у претходних осам дана, мало „ваљати“ неки сладак, сочан, а бенигни трач, учествовати у „типовању“ о награђенима;

Наступ групе **Кал / Rock`N`Roma / Gypsy Rockabilly** и њихови еклектични ритмови у комбинацији балканске, ромске, блуз, џез, поп музике ... (има ли још шта добро);

Радост успешно организованог фестивала и добрих представа и, на крају, а не мање важно – **глад** позоришних посленика и публике за Позорјем.

Могло би се рећи да су готово сви током 65. Стеријиног позорја – пржили. Баш зато и упркос свему! Тако је протекла и ноћ након последње такмичарске представе – уз „пржење“ музиком и неким пристојним сеирењем, баш зато и упркос свему! Позориште ће трајати!

Довиђења до следеће године!

Б. ОПРАНОВИЋ

Фото: М. Блашковић

Округли сто: ЛЕПА БРЕНА ПРОЦЕКТ

Историја југословенског и постјугословенског периода

Последњи Округли сто на овогодишњем Стеријиним позорју посвећен је представи *Лепа Брена процект* (Битеф театар и Flyinginger). Округлом столу присуствовали су **Владимир Алексић, Слободан Обрадовић, Олга Димитријевић, Димитрије Коканов, Маја Пелевић** и глумице **Тамара Крцуновић и Јована Гавриловић**. И овај разговор водили су **Исидора Поповић и Влатко Илић**.

Сесију је отворио **Влатко Илић**, уз захвалност ауторском тиму и свима који су остали да учествују у разговору о представи. Поставио је питање како је настао принцип да пет аутора пише текстове и да ли је то утицало на конструкцију лика Лепе Брене. У поставци је видљива разлика између појединачних текстова, сходно томе да ли је идеја о аутентичним причама постојала од почетка или су разлике резултат различитих текстова.

Фото: Б. Лучић

Одговорио је **Владимир Алексић**: Од почетка идеја је да не радимо биографску представу о Лепој Брени, сви ми делимо љубав према њој и радо се сећамо детињства уз њене песме. Било је јасно да желимо представу о Југославији и кад смо ушли у ту причу, закључили смо да те драматуршке линије треба да се баве југословенским темама. Идеја Олге Димитријевић била је да приче пишу различити писци, што мислим да је апсолутно добра одлука, јер смо имали прилику да истражујемо различите углове и естетике о тој теми. Третирамо теме из Југославије, имамо носталгичан приступ и носталгично сећање о тој земљи. Радо се сећамо путовања, дружења и свега осталог. Мени је било занимљиво да видимо шта је Југославија представљала, шта смо живели, а шта живимо сада.

На питање **Влатка Илића** у којој мери су различити сценаристи и поетике, који су само посредно повезани са Лепом Бреном, отежали сам процес, **Владимир Алексић** додатно објашњава: – Југославија је препуна контрадикторности, различитих приступа и начина живота и свега што смо живели. Југославија је уградила једнакост у своје темеље, а различити драматуршки приступи били су изазовни као што је и та земља била занимљива. У неким тренуцима нису се уклапали текстови, али глумачком игром све је успешно уједињено.

На коментар **Влатка Илића** да је неусклађеност Југославије представљена неусклађеним текстовима представе, одговорила је **Олга Димитријевић**: – Од почетка је постојала идеја да петоро аутора пишу пет различитих Брена, размишљали смо шта значи радити представу о Лепој Брени – та фигура феномен прелама се кроз све текстове. Неком врстом анализе створили смо до пет различитих Брена – Брена градитељства, Брена бизнисменка, Брена песме, Брена Југословенка, Брена сексуалности. Без песме и тог потенцијала који носи са собом, не бисмо имали музичку звезду. То је нека врста аутореклексивног момента – шта значи стварати песме, стварати уопште. Природно је настала идеја да то ради петоро људи, усложњавање пет ауторских гласова пренето је на смисао представе.

Гласање публике за најбољу представу
Лепа Брена пројект – 3,69

Влатко Илић је подсетио на разговор о представи *Лоунли џланеџ*, са ауторима који присуствују на последњем Округлом столу. У вечерашњој представи постоји другачији однос глумца према тексту.

Слободан Обрадовић: Свако је добио задатак и просто смо писали, неке делове смо размењивали, али на крају целина је сређена. Ово што смо видели није текст драме. Сви смо били изненађени јер смо се дотакли теме о Југославији, теме оца итд. Једноставно није било синхронизације, она се догодила током процеса.

На питање **Исидоре Поповић** да ли су аутори имали на уму конкретне глумце **Маја Пелевић** је одговорила: – Процес рада је потпуно другачији него у представи *Лоунли џланеџ*. Чини се како смо сви били свесни да бирамо одређене феномене о Лепој Брени, а током читања свих текстова то се испреплетло и прилагођавало самој представи. Знала сам ко ће играти мој текст, писала сам за њу и драго ми је што сам писала за њу.

Фото: Б. Лучић

На ту тему се надовезао **Слободан Обрадовић**: Знао сам ко је глумац који ће играти мој текст, била ми је битна чињеница да мој текст игра глумац. У првом моменту сам кренуо од система елиминације, знао сам шта нећу, а у међувремену сам погледао мноштво клипова са Брениних наступа. Гледао сам публику, а то су различите епохе, различити статуси. И никоме није био проблем да певу – *Ја сам Југословенка*. Зашто би онда лик који игра Брени имао тај проблем? Тада су се уплели још неки детаљи.

У разговор се укључио и драматург представе **Димитрије Коканов**: Веома је захтевно читати пет различитих гласова, визура, то су другачији афинитети који су се уплели. Једино заједничко је бављење неким аспектом Лепе Брене, а потпуно је бесмислено тражити стабилан драматуршки текст. На неки начин смо се бавили процедурама презентације, тај представљачки смисао нашао се у Брени ројале, он има најчвршће спојену драмску биографију и развојни пут. Сваки од сегмената постојао је појединачно, а онда смо монтирали и добили представу.

Исидора Поповић закључила је да је Брена сажета у феномену Југославије.

Олга Димитријевић: Ова представа се бави историјом југословенског и постјугословенског простора, од кад смо ми рођени до данас. Брена јесте симбол Југославије, али изостављамо другу половину представе, након распада Југославије.

На питање **Исидоре Поповић** колико је захтевно играти симбол унутар симбола, одговорила је глумица Тамара Крцуновић: Мени је био тежак овај процес, имала сам неку идентификацију, разумела сам све, а почетак рада на тексту био је ноћна мора. Веома је занимљиво бавити се тиме, разумети позоришни језик да бисмо изговорили тај текст. Често ми се дешавало да говорим текст и стигнет до те мисли, па помислим како то није позориште. Сви су много помогли у процесу рада, мисао с којом могу да се идентификујем, шта могу од Брене да узмем, а да није имитација. На крају смо се договорили да узмем телесно од Лепе Брене, моје мисли, а језик од Тање Шљивар.

Јавила се и Јована Гавриловић: Нисам била у великом проблему, добила сам задатак да играм зграду, мени се отворила друга сфера проблема. Све што су наши аутори говорили велика је истина, у овом пројекту није било могуће присту-

Фото: Б. Лучић

пити процесу како смо обично навикли. Потпуно другачије, требало је испричати нешто и пренети у једну целину.

Владимир Алексић је појаснио да Брена није учествовала у пројекту, Олга Димитријевић и он су се нашли с њом и информисали је о идеји, а касније је била на премијери.

На коментар из публике о нејасном представљању симбола Југославије у Лепој Брени, **Алексић** је рекао да свако има право на одређено осећање и то је сасвим у реду. То је прокоментарисала и **Олга Димитријевић**: – Вуче нас да кажемо како је то Југославија, реч је о последње четири деценије југословенског простора. Брена је један од симбола, бројних симбола, неке од њих више волимо, неке мање, највећа звезда је била Лепа Брена, као и Бијело дугме, можда и Јужни ветар. То је све део популарне културе која се максимално конзумирала у свакој земљи. Она нам много поручује и много казује о нашим животима. У самој популарној култури постоји толико ствари које су врло важне за разумевање нашег света.

Сашо Огненовски, Скопље: У Македонији смо имали хлеб „Лепа Брена“. Мени се веома допала представа, схватио сам параболу где је Лепа Брена феномен, феноменолошки проблем, у једном тренутку је постала национални симбол, на тужан начин је Југославија почела да се распада. Препознао сам такав став. Тај конструкт Лепе Брене и даље постоји, публика из простора из којих ја долазим велики је конзумент. Све честитке глумцима.

Неколико представа на овогодишњем Позорју бавило се темом Холокауста и Другим светским ратом. **Влатко Илић** је поставио питање о представљању идентитета Брене сексуалности, истичући да би требало пажљивије приступити томе лику.

Слободан Обрадовић: Нисам размишљао с тог аспекта, али помислио сам да је потребно прићи из друге перспективе. Мушкарац који говори као жена, али није спречен да говори истину, бори се да каже шта мисли, бори се за слободу. Бори се да његова слобода буде изједначена с речју сексуалност. Нисам улазио у теорије – ту увек постоји нека хуморна нота која се пресече нечим страшно оштрим – на пример, кад стигне позив у војску. Тада нисам чуо смех, него тишину. Поента је што стално има комуникацију са собом, ми – ви – они – ти. Постоји стална комуникација унутар свакога од нас.

Фото: Б. Лучић

На коментар **Влатка Илића** да опет о мушкарацу говоримо као о њему, **Обрадовић** је рекао да и он започиње реченицу као он, наставља као она па као то. – Он има право да каже истину, нико не може то да му ускрати.

Владимир Алексић: Наступ мушкараца јесте замишљен као иронизован и његова прича је замишљена као полигон за смејање. Намерно је изабран тај начин да се изазове смех, да би на крају било другачије. **Димитрије Канов**: Када говори о ми, заправо прича о мушком идентитету, с првим партнером је захтевао да буде Живојин, а касније исповеда да њега конзумирају. То користи да се прикаже како се не одваја ни од Живојина нити од Брене.

Олга Димитријевић: Разумем шта може да збуњује. С једне стране постоји оно о чему је говорио Димитрије, с друге је моменат игре. Изабран је овај пут, а постоји и други део рецепције овог лика на сцени – на неком другом извођењу биће другачије. Лик не долази из активизма, а комуницира на други начин исту ствар попут активизма.

Из публике се укључио **Андреј Чањи** рекавши да се не види трансформација од Брене Југословенке до Брене капиталисткиње. **Олга Димитријевић**: – Ово је скроз једноставна ствар. Нисмо хтели да покажемо настанак трансформације. Представа долази из данашњег тренутка, оне заједнички постоје, она је све то истовремено. То је сулуда контрадикторност. Нисмо ни хтели да представимо тај прелаз.

Модератори Округлог стола закључили су разговор, уз захвалност учесницима и посетиоцима Стеријиног позорја на конструктивним исказима о представама у овогодишњој селекцији.

Милена КУЛИЋ

СТУДЕНТ КРИТИЧАР

Лејла Брена процекџ

Турбофолк у позоришту

Драма *Лејла Брена Процекџ* је постављена на сцену у режији Владимира Алексића и Олге Димитријевић у продукцији Битеф театра и Flyinginger Београд.

Ово није биографски комад о Лепој Брени, већ је скуп пет монодрама кроз које аутори, служећи се симболом Лепе Брене, желе да прикажу последњих четрдесет година историје на просторима бивше Југославије. Ово нам је приказано кроз пет верзија Брене: Брена градитељства, Брена бизнисменка, Брена песме, Брена Југословенка и Брена сексуалности.

Иако овај концепт звучи интересантно, од самог почетка нажалост је осуђен на пропаст. За тему којом аутори желе да се баве, Лепа Брена је била најгори симбол који су могли да изаберу. Кроз Брену Југословенку, аутори покушавају да нас убеду да је Брена симбол југословенства, иако је публика свесна да се Брена појавила осамдесетих, односно у доба када су почели проблеми који ће касније кулминирати распадом те земље. У исто време, аутори одбијају да се позабаве симболом Брене као претечом

турбофолк културе која ће деведесетих, односно за време рата, доживети свој врхунац. Тако да, када се појави Брена бизнисменка, уместо да видимо истину о последицама културе чији је она пионир, ми видимо мајку која пати за киднапованим сином. Наравно, није никакав проблем испричати причу о цени славе, али Брена бизнисменка нема никакве тематске везе са било којом другом Бреном у овој драми и ту је само како би аутори избегли да пруже било какву критику упућену симболу којим се баве. Ово постане јасно на самом крају, када Брена песме одбаци све критике које су јој „олози“, како их Брена бизнисменка назива, упутили и изјави како се она брани песмом, односно емоцијама. Аутори се и у овом случају користе јефтином реториком и приказују једнострано тумачење овог симбола. Главни проблем ове представе и јесте тежња да се симбол прикаже кроз читавања, а да се по сваку цену избегне права анализа. Брена градитељства има исти проблем. У првој половини представља лепоте зграда о којима је реч, а у другој прича о трагедијама које су се десиле у њима након распада Југославије. Ове две стране монолога немају никакву нит која их повезује. Трагедије о којима је реч су случајеви појединачна који немају никакве везе ни са Лепом Бреном, ни са распадом Југославије. А Брена сексуалности је искарикирани стереотип који је, поново, тематски потпуно неусклађен са остатком драме.

Фото: Б. Лучић

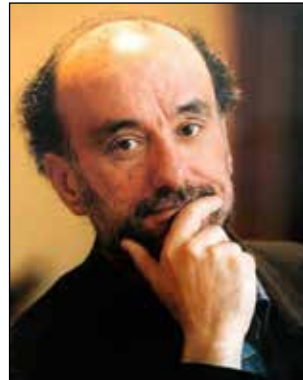
Евидентно је да су текстови писани одвојено и да писци нису сарађивали. Ово је и разлог недостатка доследности и поруке. Чак и потпуно изоловани, ови монолози не остављају јак утисак због тога што сви покушавају вештачки да провуку тему распада Југославије. Резултат тога су наивни монолози који често директно кажу публици шта је порука текста и коју емоцију публика треба да осети.

Светла тачка ове представе су глумци који сву енергију улажу у монологе који не заслужују такву врсту посвећености. Најупечатљивија је Јасна Ђуричић као Брена бизнисменка, која као да је сваком изговореном реченицом удахнула нову енергију тексту и поново заинтересовала публику. Јована Гавриловић и Тамара Крцуновић имају агресивнији приступ својим монолозима, чиме стварају пријатан контраст са Јеленом Илић, која као Брена песме свој монолог изговара смирено и сталожено, док Иван Марковић као Брена сексуалности с лакоћом изводи и најзахтевније физичке радње.

Леја Брена процек је представа која ни у једном тренутку не показује намеру да се озбиљно позабави темом коју намеће, већ скреће у баналност. Нема јасну поруку и не пружа увид у симбол Лепе Брене, нити у временско раздобље које жели да прикаже. Ипак, треба похвалити глумачку поставу која заслужује много боље пројекте.

Никола ЂОНОВИЋ
III година драматургије
Академија уметности Нови Сад

Из историје СТЕРИЈИНОГ ПОЗОРЈА НАГРАЂЕНИ ДРАМСКИ ТЕКСТОВИ

Горан Стефановски

Дивље месо, 1980.

(Драмски театар Скопље,
режија Слободан Унковски)

Најјефтиније је оно што људи мисле да нема цене

Писац: *Ништа се без ошайка не може свести ни на шта друго. Увек, изјод знања и чистиој рачуна и здравој разума, ошјаје дуило дно. Изјод честийошти – љрељуба, изјод клиничкој здравља – дивље месо у љрудима. Те људе са дуилим дном не мучи што не моју биши оно што нису, нејо што никак до краја да буду оно што љрешийошављају да јесу.*

Андрејевићи – отац, мајка и три сина, пре или после, супротстављају се фашизму који лебди у ваздуху и чији су кораци све ближи – на крају и у њиховом дому...

Фото: Архива СТЕРИЈИНОГ ПОЗОРЈА

ДИМИТРИЈА (отац): Рат ће. (Пауза.) Биће рата. (Пауза.)

МАРИЈА (мајка): Било је доста и оваквог мира. (Пауза.)

[...] САРА (Херцог, Јеврејка): Цео живот је на први поглед. Људи се заљубе на први поглед, убијају на први поглед, сви ратови су – на први поглед.

[...] САРА: Нико није срећан. Свако мисли да је срећан неко други, на неком другом месту и да се користи срећом коју заправо он заслужује. И сви се гадно и извештачено смеће и тихо за собом тегле свој очај.

[...] АНДРЕЈА (најмлађи син): Пролазе покрај нас иза мутних прозора и гледају као да смо муве у сурутки. После

доручка иду на ручак. И пролазе. Пролазе столећима. Прете да ће нам одузети хлеб, срушити дом, смрскати вилицу. Све док нас је страх, они ће да газе преко нас. Слобода ће да гране кад савладамо страх... Слобода ће доћи кад све куће буду обојене у бело и отворе се сви прозори...

[...] СТЕВО (средњи брат): Све оно што вама није познато, проклето је, туђе и непријатељско... Мене зове Европа, а ви у овој усраној махали не признајете ни да сам човек. Кад будем могао да умакнем вашем лепку, полетећу!

АНДРЕЈА: Подићи ће ти споменик крај моста. Краљ Петар на коњу, краљ Александар на коњу и Стево Андрејевић... на коњу.

[...] ДИМИТРИЈА: Да сам знао шта ће од вас испасти, издркао бих вас у чашу. Јебем вам младост!... Мислите да се једе све што лети. Тражи вас Европа! Европи се прди за вас! Уздишете за Немачком!... Живите на вересију...

[...] КЛАУС (дошљак из Немачке): Ви сте осуђени на живот у стању пропадања... Нигда не стекнете никакво искуство. И мечка у циркусу научи да вози бицикло... Срце никад није мазохистички настројено, оно је радосно, глава је она која прави проблеме...

[...] АНДРЕЈА (у затвору, претучен): Одвешће нас у логор... Поздрави старе... Морам издржати... Убрзо ће рат, Стево. Видећемо се у неко друго време...

[...] СИВИЋ (саветник у представништву): Добро вече. Ја сам Сивић из компаније Шнајдер. Жао ми је, али под хитно морате да напустите кућу. Имам налог за рушење...

[...] МАРИЈА: Ходите, мајстори! Уђите да попијете по ракију, да вам лакше падне работа... Нисмо знали да ћете доћи, да јесмо – боље бисмо вас дочекали.

[...] СТЕВО: Шта ме молите? Један брат ми је у логору, други лежи мртав педесет метара одавде...

КЛАУС: Преклињем вас. Немојте ме убити!

СТЕВО: Немам чиме да вас убијем. Да имам, не бих ни разговарао с вама. Идем да донесем пиштољ. Ако се вратим, то ће значити да нисам убио себе...

Приредила Александра КОЛАРИЋ

НОВА ИЗДАЊА СТЕРИЈИНОГ ПОЗОРЈА

Едиција „Синтеза“

Јана Пејановић: *Деспоти и њихови демони. Фигура оца у историјској драми српског предромантизма и романтизма*

Др Јана Пејановић аргументовано образлаже резултате дијахронијског и синхронијског истраживања српске историјске драме 19. века. Пажљива селекција релевантне истраживачке грађе била је добра полазна тачка за свеобухватну анализу фигуре оца као недовољно проученог тематско-мотивског, чак и жанровског феномена. Упркос изузетно обимној грађи која је настала током једног века (вероватно најзначајнијег и најдинамичнијег у рађању и развоју српске драме), резултати истраживања дати су логично, јасно и прегледно. У завршном приказу ауторка се определила за синтезу широког спектра књижевноисторијских тумачења српске драмске књижевне грађе, уз посебан осврт на резултате које је дало проучавање типологије ликова очева-деспота, као „репрезентативних“ носилаца морално-етичких вредности (конзервативне) патријархалне заједнице.

(Проф. др Радослав Љ. Ераковић,
Одсек за српску књижевност и језик,
Филозофски факултет Универзитета у Новом Саду)

НА ДАНАШЊИ ДАН

До краја године још 88 дана.

1582 – Последњи дан Јулијанског календара у Папској држави, Шпанији и Португалу. Грегоријански календар ступио на снагу наредног дана са датумом 15. октобар; **1669** – Преминуо холандски сликар Рембрант; **1931** – Први пут изашао стрип *Дик Трејси* Честера Гоулда; **1944** – Распуштен концлагор на Бањици; **1945** – Основано Југословенско спортско друштво „Партизан“; **1957** – Совјетски Савез лансирао „Спутњик“, први вештачки сателит; **1970** – У 27. години преминула америчка певачица Џенис Џоплин, најпознатија бела певачица блуза; **1977** – Светски дан заштите животиња; **2000** – Уставни суд СР Југославије поништио председничке изборе одржане 24. септембра; **2005** – Турска започела преговоре са Европском унијом, 42 године након што је поднела захтев за чланство; **2020** – Завршено 65. позорје. Сви најављени учесници, без температуре и симптома, стигли у Нови Сад, одиграли представе/пројекте, на задовољство захвалне публике; приказани су трогодишња продукција позоришних фотоса, најновије публикације и периодика, драмски текстови студената, дечји доживљај театра... Браво за све, браво за ПОЗОРЈЕ! – Турска и даље чека пријем у Европску унију.

Сутра је 5. октобар. У 5.55 гледаћу „Пробуди се“.

А. К.

Фото: Б. Лучић

SEMPER IDEM, по роману Ђорђа Лебовића, Народно позориште Сомбор – Стеријина награда за најбољу представу; Стеријине награде: **ГОРЧИН СТОЈАНОВИЋ** за режију; **МАРКО МАРКОВИЋ** за глуму; **ИВАНА В. ЈОВАНОВИЋ** награда продуцентске куће „Scomediasco“ за епизоду

Фото: Б. Лучић

КРЕТАЊЕ, режија Јована Томић, Битеф театар Београд
Стеријине награде: **ДИМИТРИЈЕ КОКАНОВ** за текст савремене драме; **ЈЕЛЕНА ИЛИЋ** и **АЛЕКСАНДАР ЂИНЂИЋ** за глуму; **СЕЛЕНА ОРЂ** за костимографију; **ПАВЛЕ МЕНСУР** Стеријина награда из Фонда „Дара Даринка Чаленић“ за најбољег младог глумца; Стеријина награда „Дејан Пенчић Пољански“ Округлог стола критике за најбољу представу

НАГРАЂЕНИ

Фото: Б. Лучић

РАДНИЧКА ХРОНИКА Петра Михајловића, Народно позориште/Narodno kazalište/Népszínház Суботица.
Стеријине награде: **СЛОБОДАН ОБРАДОВИЋ** за драматургију; **МАРИЈА КАЛАБИЋ** за сценографију, **ИГОР ГРЕКСА** за сценски покрет; **ВЕЉКО МИЋУНОВИЋ**, Специјална Стеријина награда за режију;

НАГРАЂЕНИ

Фото: Б. Лучић

КО ЈЕ УБИО ЦЕНИС ЦОПЛИН? Тијане Грумић, режија Соња Петровић, Српско народно позориште и ОПЕНС Нови Сад.
АНСАМБЛ ПРЕДСТАВЕ, Стеријина награда за сценски говор;
БОЈАНА МИЛАНОВИЋ, Стеријина награда из Фонда „Дара Даринка Чаленић“ за најбољу младу глумицу и Награда „ДНЕВНИКА“ за улогу; Награда публике 65. Стеријиног позорја за најбољу представу

Фото: Б. Лучић

ГУСТАВ ЈЕ КРИВ ЗА СВЕ, концепт и режија Кокан Младеновић, Позориште „Деже Костолањи“/Kosztolányi Dezső színház Суботица.
КРИСТА СОРЧИК, Стеријина награда за глуму

Фото: Б. Лучић

СМЕДЕРЕВО 1941. по тексту и у режији Ане Ђорђевић, Српско народно позориште Нови Сад.
ДРАШКО АЦИЋ, Стеријина награда за оригиналну сценску музику

ДО ВИЂЕЊА НА 66. ПОЗОРЈУ!